

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of the Lesson Plans Emphasizing the Critical
Thinking Using Syndicate Method Entitled “The Principles of
Buddhism” on the Social Studies, Religion and Culture Learning
Group for Prathom Suksa 5

ผู้วิจัย นางหทัยรัตน์ สมดี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์

Researcher : Mrs. Hathairat Somdee; Thesis Advisors : (1) Asst. Prof. Dr. Sumran Gumjudpai

(2) Asst. Prof. Dr. Bhumbhong Jomhongbhibhat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าหว้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่แบบไม่อิสระกัน (Dependent Samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.89/82.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the Lesson plans emphasizing the critical thinking using Syndicate Method entitled "The Principles of Buddhism" on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5 according to the set criteria of 80/80, 2) to compare the students' achievements between before and after they had learned through the construction of critical thinking using Syndicate Method entitled "The Principles of Buddhism" on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5, 3) to compare the students' critical thinking between before and after they had learned through the development of lesson plans emphasizing Syndicate Method entitled "The Principles of Buddhism" on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5, and 4) to investigate the students' satisfaction from their learning which was managed by the development of lesson plans emphasizing critical thinking using Syndicate Method entitled "The Principles of Buddhism" on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group.

The sampling group consisted of 30 Prathom Suksa 5 students, selected by purposive sampling technique at Ban Phawan School under the Office of Sakon Nakhon Prathom Suksa Educational Service Area 1 during the first semester of academic year 2011.

The instruments of this study were as follows : lesson plans emphasizing critical thinking using Syndicate Method entitled "The Principles of Buddhism" on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5, a learning achievement test, a learning critical thinking test, and a question air of satisfaction measurement toward The developed lesson plans emphasizing on critical

thinking using Syndicate Method entitled “The Principles of Buddhism” on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5.

Statistics used to analyze the data were means, standard deviation, percentage and dependent samples t-test.

The findings were as follows:

1. The efficiency of lesson plans emphasizing the critical thinking using Syndicate Method entitled “The Principles of Buddhism” on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5 developed by the researcher had a value at 83.89/82.80 which was higher than the value of 80/80 stated for hypothesis.

2. After Prathom Suksa 5 students had learnt through the developed lesson plans emphasizing on critical thinking using Syndicate Method entitled “The Principles of Buddhism” on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5, they had higher achievement than that of before at .01 level of significance.

3. After Prathom Suksa 5 students had learnt through development of lesson plans emphasizing critical thinking using Syndicate Method entitled “The Principles of Buddhism” on the Social Studies, they had higher critical thinking achievement than that of before at .01 level of significance.

4. The average score of students’ satisfaction toward the developed lesson plans emphasizing critical thinking using Syndicate Method entitled “The Principles of Buddhism” on the Social Studies, Religion and Culture Learning Group for Prathom Suksa 5 was at the highest level of 4.79.

ภูมิหลัง

การศึกษาในทุกระดับมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน และการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ตาม มาตรา 22 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การศึกษาเป็นการพัฒนาคน เตรียมคนให้ก้าวสู่ยุคสังคมใหม่ อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 2) กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษานั้นต้องคำนึงถึงความ

แตกต่างระหว่างบุคคล และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง จัดการศึกษาที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 12)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความ เป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ เห็นคุณค่าของตนเอง

มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า มีความรู้ขั้นเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำเนินชีวิต รักการออกกำลังกายดูแลตนเอง ให้มีสุขภาพและบุคลิกที่ดี มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักประเทศไทยและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่ประกอบด้วยศาสตร์สาขาต่างๆ หลายแขนง มีลักษณะเป็นพหุวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งให้ผู้เรียน ได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสภาพแวดล้อม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต (หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 148)

ในอดีตที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เกิดปัญหาเพราะผู้เรียนได้รับการสอนแบบท่องจำเนื้อหา ผู้เรียนไม่สามารถจดจำความรู้ได้ทั้งหมด ได้ความรู้จากการที่ได้ท่องจำนั้นจะไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงของผู้เรียนได้ และการสอนแบบการท่องจำเนื้อหาไม่ได้รับการพัฒนาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งศักยภาพหรือความรู้ ความสามารถของตน ด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาเอง ด้วยการสอนให้ผู้เรียนคิดมากกว่าจำ และสอนให้ลงมือทำมากกว่าการท่อง ทำให้ นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตจริงได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 1)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนเนื่องจากกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ความคิดที่ผ่านการพิจารณา ไตร่ตรอง รอบคอบ เกี่ยวกับข้อมูลหรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยใช้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตนเอง พิจารณาข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งความคิดที่ได้นี้จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางในทุกๆ สถานการณ์ ดังนั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งปวง ความคิดที่ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา นำไปปฏิบัติหรือนำไปศึกษาหาความรู้ต่อได้ (ทีศนา แชมมณี และคณะ, 2544, หน้า 149-150) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นกระบวนการที่ผู้คิดต้องคิดกว้าง คิดลึก คิดถูกทาง คิดชัดเจน คิดถูกต้อง (ศิริกาญจน์ โกลุมภ์, 2544, หน้า 59) ครูผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีสอนกระบวนการคิด ที่เป็นระบบและมีเหตุผล มุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมทางปัญญา รู้จักค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์

และรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อพัฒนาพื้นฐานของการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพของสมาชิกสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 70) ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนสามารถวิจารณ์ปัญหานั้นๆ จนเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นการคิดอย่างมีเหตุผล (ทิตานา เขมมณี และคณะ (2545, หน้า 170) ดังนั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา เพราะในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร การดำรงชีวิตเต็มไปด้วยปัญหา และบุคคลในสังคมจำเป็นต้องตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางในการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง

การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น มีแนวทางที่หลากหลาย วิธีสอนแบบซินติเคท ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ได้ดี ทั้งนี้เพราะวิธีสอนแบบซินติเคท มีลักษณะที่น่าสนใจ และเป็นวิธีการที่น่าจะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ตามจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื่องจากวิธีสอนแบบซินติเคทนี้ เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกตนให้รู้จักการคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมการเรียนที่ส่งเสริมการคิด มีลักษณะการสอนที่จัดนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน เป็นการศึกษาค้นคว้าประเด็นปัญหา จากกรณีตัวอย่าง แล้วร่วมกันอภิปรายหาข้อสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อะไรเป็นปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นสาเหตุมาจากอะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างไร และมีวิธีแก้ปัญหานั้นอย่างไร (สนอง อินละคร, 2544, หน้า 93) ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและการตัดสินใจหาข้อสรุปอย่างมีเหตุผล โดยใช้กระบวนการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วม ความร่วมมือในการทำงาน (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 43-45) การฝึกให้รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ และพิจารณาปัญหาด้วยความรอบคอบมีเหตุผล และนำเสนอแนว

ทางการแก้ปัญหา มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งในปัจจุบันมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องสอนให้นักเรียนเรียนรู้ เกิดความตระหนักหาวิธีการป้องกันการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 148)

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

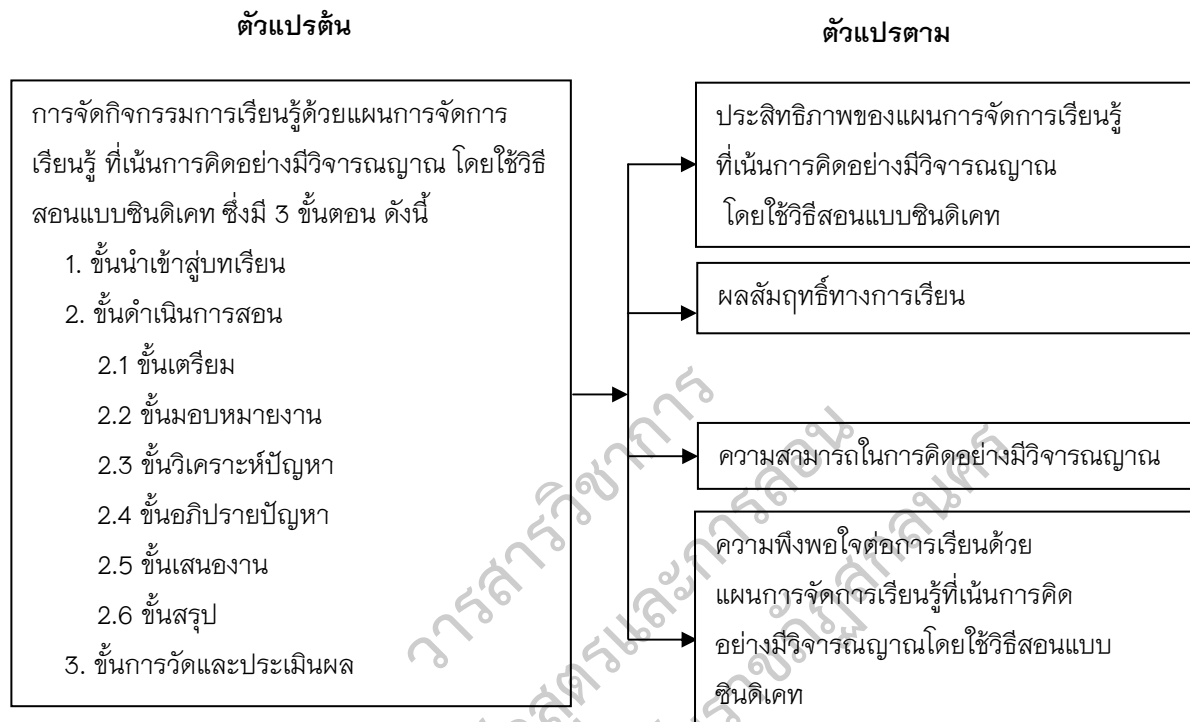
1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการ เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมี วิจัยรณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคท เรื่อง หลักกรรม

ทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ไว้ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ศูนย์เครือข่ายไตรศิวา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 216 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านป่าหว้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากโรงเรียนนี้เป็นตัวแทน โรงเรียนในศูนย์เครือข่าย มีลักษณะการจัดชั้นเรียนที่คละ

ความสามารถ ประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ปานกลางและอ่อน ประชากรมีสภาพที่คล้ายคลึง ดังนั้น นักเรียนโรงเรียนนี้จึงเป็นตัวแทนของประชากรได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมี วิจัยรณญาณ
 - 2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตัวเองโดยทดลอง กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าหว้าน ที่กำลังศึกษา

ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน ได้ดำเนินการตามขั้นตอน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะระหว่างการทดลอง และระยะหลังการทดลอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตามรายละเอียดดังนี้

3.1.1 หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ในการวิจัย จำนวน 5 ฉบับ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

3.1.2 หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.3 หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

3.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าหวายนุ้ย ผู้อำนวยการโรงเรียนศิริราชวิทยาคาร ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนเชียงคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าหวายนุ้ย ผู้อำนวยการโรงเรียนศิริราชวิทยาคาร ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนเชียงคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ

3.4 ระยะก่อนการทดลอง ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบ ดังนี้

3.4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บันทึกลงผลสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ บันทึกลงผลสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน สำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการคิด

3.5 ระยะระหว่างการทดลอง ทดลองสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 9 แผนฯ ละ 2 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง และเก็บคะแนนจากใบงานท้ายแผน 9 ชุด

3.6 ระยะหลังการทดลอง ทดสอบหลังเรียน (Posttest) เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สิ้นสุดลง ได้นำแบบทดสอบมาทดสอบ ดังนี้

3.6.1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้แบบทดสอบฉบับเดิม

3.6.2 ทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณฉบับเดิม

3.6.3 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.6.4 ตรวจสอบผลคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความพึงพอใจ นำคะแนน ที่ได้มาวิเคราะห์ ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความกระตือรือร้น ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี

ความขยันหมั่นเพียร ความเป็นผู้นำผู้ตามที่เหมาะสม กล้าแสดงออก การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. สถิติหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังนี้

2.1 การหาค่าเที่ยงตรง (validity) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 การหาค่าความยาก (Difficulty : P)

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination : r)

2.4 การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยวิธีการสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยวิธีการสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีลักษณะและองค์ประกอบครบถ้วน ดังผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ สาระสำคัญถูกต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัด สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ผูกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สาระการเรียนรู้มีความถูกต้อง สอดคล้อง สาระการเรียนรู้แกนกลาง เข้าใจง่ายและน่าสนใจ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาตรฐานและตัวชี้วัด เหมาะสมกับชั้นของนักเรียน กระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับ ความต้องการ ความสามารถและวัยของผู้เรียนเหมาะสมกับเวลาและสภาพแวดล้อมของห้องเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับขั้นตอนการสอนที่ เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ สมองจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้ช่วยประหยัดเวลาในการสอน สอดคล้องกับกิจกรรม/ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ใช้วิธีการวัดและเครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม ซึ่งการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญเฉลี่ยในทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพ กระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของ การเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมี วิจารณญาณโดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.89/82.80 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด อย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยวิธี สอนแบบซินดิเคท เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย ครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบซินดิเคท ครูผู้สอนควรแนะนำขั้นตอนของวิธีการเรียนแบบซินดิเคทให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนคุ้นเคยกับการเรียนการสอนแล้วจะทำให้การเรียนดำเนินไปได้ดี

1.2 การสอนแบบซินดิเคท เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลายๆ วิธีเพื่อให้ผู้เรียนได้หมุนเวียนสลับเปลี่ยนกลุ่ม และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มควรมีจำนวนพอเหมาะไม่ควรน้อยหรือมากเกินไป

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบซินดิเคท ควรคำนึงถึงวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนจนลักษณะเนื้อหาที่สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขณะสอนแบบซินดิเคท ครูควรมีการซักถามผู้เรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออก

1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาจากกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบซินดิเคท ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับชั้นเรียนอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเคท

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบซินดิเคท ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอื่นๆ ของผู้เรียน เช่น ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ความรับผิดชอบ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์

2.4 ควรมีการศึกษาผลของการสอนแบบซินดิเคท ที่ใช้กรณีตัวอย่างในลักษณะต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ เป็นต้น

2.5 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ วิธีการสอนแบบซินดิเคทกับวิธีการสอนแบบอื่นๆ เพื่อนำผลที่ได้รับไปพัฒนาการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชาลินี เขี่ยมศรี. (2536). *การพัฒนาแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศมา เข้มมณี และคณะ. (2545). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์.
- _____. (2547). *ศาสตร์การสอน* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- เพชญ์ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา (E/E₂). *การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 7(4), 46-51.
- วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2544). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร